

Політологія

УДК 327.36:341.123:355.01

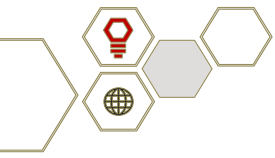
DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17489946>

**Міжнародні організації як посередники у взаємодії держав і
громадянського суспільства під час воєнних криз**

Демідов Максим Валерійович,
аспірант, Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка, Полтава, Україна,
<https://orcid.org/0009-0002-3444-3662>

Прийнято: 17.10.2025 | Опубліковано: 31.10.2025

Анотація. Метою статті є всебічне визначення ролі міжнародних організацій як посередників у взаємодії держави та громадянського суспільства під час воєнних криз, а також оцінювання їхнього впливу на стабілізацію внутрішньої політики, забезпечення гуманітарної підтримки та сприяння реформам у різних сферах. У процесі дослідження використано системний підхід для аналізу ролі міжнародних організацій у взаємодії між державою та громадянським суспільством; структурно-функціональний метод – для окреслення основних напрямів діяльності міжнародних інституцій під час воєнних загроз; порівняльно-правовий метод – для зіставлення механізмів посередництва різних організацій у міжнародній практиці; метод кейс-стаді – для вивчення конкретних прикладів, зокрема досвіду України. Результати роботи вказують на вагомую роль міжнародних організацій у гарантуванні стабільності та розвитку державних інститутів під час воєнних криз, координуванні діяльності державних і недержавних інституцій, сприянні доступу до фінансової, технічної та гуманітарної допомоги, а також здійсненні

контролю за дотриманням міжнародних норм у сфері прав людини, безпеки та економіки. Аналіз конкретних ситуацій, зокрема війни в Україні, підтверджує високу результативність таких організацій у створенні умов для діалогу між державою та громадянським суспільством, запобіганні ескалації конфліктів, підвищенні прозорості управлінських процесів та формуванні довіри до національних і міжнародних інституцій. Висновки дослідження демонструють, що роль міжнародних організацій як посередників є багаторівневою і комплексною, охоплюючи правову, безпекову, гуманітарну, соціально-економічну та політичну сфери. Водночас ефективність їхньої діяльності обмежується політичними інтересами держав-членів, бюрократичними процедурами, нерівністю ресурсного забезпечення сторін конфлікту та нестачею оперативних механізмів координації. На основі отриманих результатів запропоновано посилити співпрацю та координацію між міжнародними структурами та національними органами влади, удосконалити механізми участі громадянського суспільства в процесах ухвалення рішень, розробити методології оцінювання ефективності посередництва в критичних ситуаціях, а також інтегрувати одержані практичні рекомендації в національні стратегії реагування на воєнні кризи та подолання їхніх наслідків.

Ключові слова: міжнародне посередництво, гуманітарна підтримка, державне управління, цивільне суспільство, воєнні конфлікти, політична стабільність.

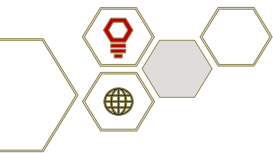
International organizations as mediators in the interaction between states and civil society during wartime crises

Maksim Demidov,

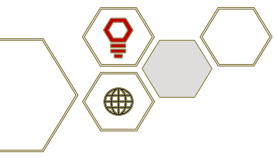
PhD Student of the Third Level of Higher Education,

Luhansk Taras Shevchenko National University, Poltava, Ukraine,

<https://orcid.org/0009-0002-3444-3662>

Abstract. The purpose of the study is to comprehensively determine the role of international organizations as mediators in the interaction between the state and civil society during wartime crises, and to assess their impact on the stabilization of domestic policy, the provision of humanitarian assistance, and the promotion of reforms across various spheres. The research employs a systemic approach was applied to analyze the role of international organizations in the interaction between the state and civil society; a structural-functional method – to identify the main areas of activity of international institutions during wartime crises; a comparative legal method – to compare the mediation mechanisms of different organizations in international practice; and a case study method – to analyze specific examples, particularly the experience of Ukraine. The research results indicate the key role of international organizations in ensuring the stability and development of state institutions during wartime crises, coordinating the activities of state and non-state actors, facilitating access to financial, technical, and humanitarian support, and monitoring compliance with international norms in the fields of human rights, security, and the economy. The analysis of specific cases, including the war in Ukraine, confirms the high efficiency of such organizations in creating conditions for dialogue between the state and civil society, preventing conflict escalation, increasing transparency in governance, and building trust in national and international institutions. The conclusions demonstrate that the role of international organizations as mediators is multifaceted and complex, encompassing legal, security, humanitarian, socio-economic, and political dimensions. At the same time, the effectiveness of their activities is limited by the political interests of member states, bureaucratic procedures, unequal resource distribution among conflict parties, and a lack of effective coordination mechanisms. The findings suggest strengthening cooperation and coordination between international structures and national authorities, improving mechanisms for civil society participation in decision-making processes, developing methodologies to assess mediation effectiveness in crises, and

integrating practical recommendations into national strategies for responding to wartime crises and overcoming their consequences.

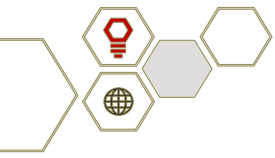
Keywords: international mediation, humanitarian assistance, public administration, civil society, armed conflicts, political stability.

Постановка проблеми. Сучасна система міжнародних відносин зазнає глибоких трансформацій під впливом воєнних конфліктів, гуманітарних катастроф та зростання ролі недержавних акторів. У цих умовах міжнародні організації є головними посередниками в налагодженні комунікації між державними структурами, громадянським суспільством і світовою спільнотою. Проте ефективність їхньої діяльності під час воєнних криз залишається недостатньо вивченою, що створює наукову прогалину в розумінні механізмів взаємодії між владними інститутами та громадськістю на глобальному рівні.

Актуальність проблеми зумовлена потребою пошуку дієвих моделей співпраці міжнародних організацій (ООН, ОБСЄ, Червоний Хрест тощо) з державами, які перебувають у стані війни або збройного конфлікту, а також з інститутами громадянського суспільства, що забезпечують реалізацію гуманітарних ініціатив, захист прав людини та соціальну стабільність.

Зв'язок проблеми з науковими та практичними завданнями виявляється в необхідності розроблення теоретичних засад ефективної багаторівневої взаємодії «держава – міжнародна організація – громадянське суспільство». Наукове значення полягає у формуванні концептуальних підходів до розуміння посередницької ролі міжнародних інституцій у врегулюванні конфліктів, а практичне – у можливості застосування отриманих результатів для вдосконалення міжнародних механізмів гуманітарної та миротворчої співпраці.

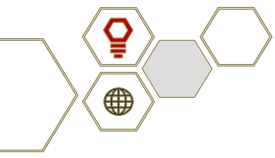
Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання діяльності міжнародних організацій у системі врегулювання конфліктів та збереження

миру є предметом активного наукового дискурсу. У сучасних дослідженнях особливу увагу приділено трансформації ролі міжнародних інституцій у контексті глобалізаційних процесів. Так, М. Баймуратов і Б. Кофман [1] наголошують на необхідності створення нової парадигми міжнародних правових стандартів, що передбачають дієве управління в кризових умовах. Автори визначають, що міжнародні організації повинні бути не лише правовими, а й управлінськими суб'єктами, спроможними формувати стандарти поведінки держав у період воєнних загроз. Учений В. Тильчик [2] розглядає міжнародні організації як активних учасників глобального правотворення, наголошуючи на посиленні їх постнаціональної природи та відповідальності у вирішенні світових питань безпеки.

Науковці А. Пугач, В. Пугач [3] та С. Задерейко [4] акцентують увагу на практичній ролі міжнародних інституцій у досягненні миру та безпеки. Вони зазначають, що ефективність посередництва міжнародних організацій у врегулюванні конфліктів залежить від рівня взаємодії з національними урядами та громадянським суспільством. Аналізуючи досвід співпраці України з міжнародними організаціями в умовах війни, В. Латишева та В. Бабіна [5] виокремлюють проблеми координації дій між державними структурами та гуманітарними місіями, що часто знижує швидкість реагування на кризові виклики.

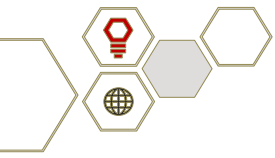
Питання інституційної ефективності міжнародних організацій відображені в працях Є. Реньова [6] та О. Іорданової [7], які досліджують роботу Ради Безпеки ООН і наголошують на потребі її реформування, зокрема через обмеження використання права вето. У цьому контексті О. Кучик [8] підкреслює необхідність адаптації діяльності безпекових організацій до новітніх глобальних викликів, тоді як Г. Перепелиця та Д. Бритов [9] показують практичні аспекти участі НАТО у врегулюванні конфліктів, звертаючи увагу на результативність коаліційних дій.

Новіші підходи до аналізу діяльності міжнародних організацій виокремлені в працях, що поєднують безпекову, соціально-гуманітарну та технологічну проблематику. Зокрема, Г. Яценко [10] розкриває аспекти управління гуманітарними кризами, а Х. А. Аль-Абабне (H. A. Al-Ababneh) та співавт. [11] демонструють роль цифрових технологій і великих даних у виявленні порушень під час міжнародних операцій. Водночас Н. Заяць (N. Zaiats) та ін. [12] розширюють гуманітарний вимір досліджень, вивчаючи гендерні аспекти захисту прав людини в умовах конфліктів. У публікаціях П. Лисянського [13; 14] звернуто увагу на процеси мілітаризації та загрози безпеці в регіональному контексті, що формують нові виклики для міжнародних посередницьких структур.

Отже, аналіз наукових джерел свідчить про значну увагу вчених до проблеми посередництва міжнародних організацій у конфліктних зонах. Однак недостатньо розкритим є аспект інтегрованої взаємодії між міжнародними структурами, державними інститутами та громадянським суспільством у процесі врегулювання воєнних криз, що визначає наукову новизну та практичну значущість подальшого дослідження.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових праць, присвячених ролі міжнародних організацій у системі глобального управління, низка важливих аспектів їхньої посередницької діяльності під час воєнних криз залишається малорозробленою. Більшість учених зосереджується на правових та інституційних критеріях функціонування міжнародних організацій (ООН, ОБСЄ, НАТО тощо), тоді як питання їхньої ефективної взаємодії з інститутами громадянського суспільства та державними структурами під час конфліктів не отримало системного висвітлення. Не визначено механізми координації між різними рівнями управління – міжнародним, національним і локальним, що суттєво впливає на своєчасність і результативність миротворчих та гуманітарних ініціатив.

Причинами такого наукового дисбалансу є переважна орієнтація досліджень на аналіз формальних аспектів діяльності міжнародних організацій – їхніх мандатів, структур і правових інструментів – без належної уваги до практичної площини співпраці з громадянськими інституціями. Крім того, складність і динамічність воєнних криз, зокрема на прикладі російсько-української війни, утруднює емпіричне оцінювання ефективності міжнародного посередництва. Як наслідок, у науковому дискурсі не вистачає праць, які б інтегрували політичний, соціально-гуманітарний і комунікаційний виміри взаємодії міжнародних організацій із суспільством.

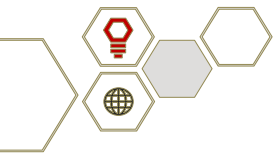
Важливість вивчення цих невирішених аспектів полягає в тому, що саме дієва координація між державами, міжнародними структурами та громадянським сектором визначає успіх мирного врегулювання, відновлення довіри та реалізації гуманітарних програм. Без глибокого аналізу цих процесів неможливо сформулювати сучасну модель багаторівневої взаємодії, здатну гарантувати стійкий мир і соціальну стабільність у постконфліктних суспільствах.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є комплексне дослідження посередницької ролі міжнародних організацій у забезпеченні взаємодії між державними структурами та громадянським суспільством під час воєнних криз, визначення ефективних моделей комунікації та управлінських механізмів, що сприяють стабілізації суспільно-політичних процесів у період збройних конфліктів.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких основних завдань:

1. Здійснити теоретичний аналіз наукових підходів до розуміння ролі міжнародних організацій як суб'єктів глобального посередництва в конфліктних ситуаціях.

2. Окреслити сутність і специфіку взаємодії міжнародних організацій з державами та інститутами громадянського суспільства в умовах воєнних криз.

3. Оцінити ефективність наявних механізмів міжнародного посередництва на прикладі діяльності провідних міжнародних структур (ООН, ОБСЄ, ЄС, НАТО, Червоний Хрест тощо).

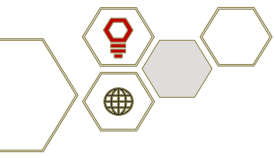
4. Виявити проблемні аспекти та прогалини у функціонуванні системи міжнародного посередництва, що знижують результативність співпраці між державними та громадськими акторами.

Реалізація поставлених цілей дасть змогу розширити наукове розуміння посередницької функції міжнародних організацій, конкретизувати їхню роль у врегулюванні сучасних воєнних конфліктів та визначити шляхи підвищення ефективності партнерства між глобальними інституціями, державами та громадянським суспільством.

Виклад основного матеріалу дослідження. Міжнародні організації стали основними інструментами збереження миру, стабільності та безпеки у світі. Вони сприяють розв'язанню суперечок, що загрожують регіональному та глобальному порозумінню, запобігають ескалації насильства й допомагають державам підтримувати конструктивні відносини. Діяльність міжнародних інституцій дає змогу ефективніше використовувати фінансові, дипломатичні та людські ресурси, спрямовуючи їх на миротворчі та відновлювальні процеси. До того ж за підтримки міжнародних структур можна досягти більш справедливих і збалансованих рішень порівняно з односторонніми діями держав або застосуванням сили.

Міжнародні організації під час урегулювання конфліктів виконують надзвичайно важливу функцію, адже саме через них реалізуються колективні зусилля світової спільноти у сфері дипломатії, безпеки та гуманітарного реагування. Вони є платформою для діалогу між державами, що дає змогу запобігати повторенню збройних протистоянь і створює умови для довгострокового миру [15, с. 170].

У міжнародних конфліктах діяльність таких організацій, як ООН, ОБСЄ, НАТО, Рада Європи, спрямована на попередження ескалації насильства,

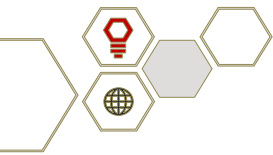
моніторинг дотримання прав людини, проведення миротворчих операцій та втілення гуманітарних місій [16].

Однією з головних переваг роботи міжнародних інституцій є гнучкість і здатність адаптуватися до різних політичних і безпекових контекстів. Вони поєднують дипломатичні, правові, економічні та гуманітарні інструменти для досягнення миру й стабільності.

У системі міжнародних відносин такі організації відіграють вирішальну роль у підтриманні глобального балансу сил, координації дій між державами, зниженні ризику повторних конфліктів і розвитку партнерства між країнами. Діяльність міжнародних структур охоплює політичну, економічну, соціальну, екологічну та безпекову сфери, що робить їх головними акторами у формуванні сучасного світового порядку.

Міжнародні організації можуть надавати інформаційну, правову, експертну й фінансову підтримку, однак остаточні рішення ухвалюють безпосередні учасники конфлікту – держави чи сторони протистояння.

Основні принципи діяльності міжнародних організацій у контексті міжнародних відносин представлено на рис. 1.

Нейтральність і неупередженість: міжнародні організації повинні залишатися незалежними від політичних інтересів сторін, аби зберегти довіру й авторитет під час посередництва

Добровільність: участь держав у миротворчих чи посередницьких ініціативах має бути добровільною, а сторони зберігають право припинити співпрацю в процесі за власним бажанням

Конфіденційність: під час переговорів міжнародні організації забезпечують захист інформації, отриманої від сторін конфлікту, що сприяє зміцненню взаємної довіри

Повага до культурних, релігійних та історичних відмінностей: діяльність міжнародних організацій повинна враховувати етнічну, релігійну та соціальну специфіку сторін, що підвищує ефективність мирного врегулювання

Справедливість і рівність: міжнародні організації мають гарантувати рівні можливості всім сторонам для висловлення позицій, а ухвалені рішення повинні бути справедливими й прийнятними для кожного учасника процесу

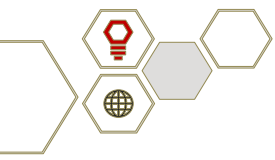
Гнучкість: діяльність міжнародних інституцій має бути адаптивною, враховувати унікальні особливості кожного конфлікту, його масштаби, політичний контекст та культурні відмінності сторін

Рис. 1. Принципи діяльності міжнародних організацій

Джерело: розробка автора на основі [15, с. 173]

Однією з головних переваг діяльності міжнародних організацій є сприяння збереженню миру та запобіганню ескалації насильства. Інституції виконують роль нейтральних посередників, допомагаючи сторонам конфлікту знаходити спільні інтереси та компроміси. Вони стимулюють конструктивний діалог, поліпшують подолання розбіжностей і забезпечують дотримання принципів справедливості, взаємоповаги та довіри.

Робота міжнародних організацій також спрямована на формування стійких і довготривалих рішень. На відміну від тимчасового замороження конфліктів або односторонніх ухвал, посередництво організацій передбачає укладення мирних угод, які враховують інтереси всіх зацікавлених сторін. Це знижує ймовірність повторної ескалації конфліктів та створює умови для довгострокового співробітництва.

У світовій практиці застосовують різні підходи до діяльності міжнародних організацій як посередників у взаємодії держав і громадянського суспільства під час воєнних криз. Вибір конкретного з них залежить від масштабів кризи, політичних цілей і ресурсів міжнародних інституцій, а також від рівня залученості громадянського суспільства до процесів миротворення та відновлення.

Таблиця 1

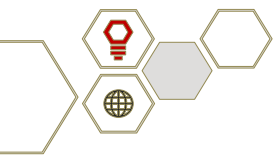
Підходи міжнародних організацій як посередників у взаємодії держав і громадянського суспільства

Підхід	Характеристика	Роль міжнародних організацій
Фасилітативний	Створення умов для відкритого діалогу між державою, громадами та громадянським суспільством без нав'язування рішень	Організація переговорних майданчиків, медіація між владою та громадськістю, підтримка локальних миротворчих ініціатив
Трансформаційний	Спрямований на зміну характеру взаємин між владою та суспільством, розвиток демократичних практик	Сприяння реформам державного управління, підвищення прозорості, розвиток громадянської участі
Результативний (цільовий)	Орієнтація на досягнення конкретних результатів: мирні угоди, гуманітарна допомога, відбудова	Координація гуманітарних операцій, відновлення інфраструктури, фінансова та технічна допомога
Культурно-адаптивний	Урахування культурних, історичних і політичних особливостей регіону	Побудова комунікації з урахуванням місцевого контексту, підтримка міжетнічного та міжрелігійного діалогу
Багаторівневий	Комплексний підхід, що поєднує дипломатичні, гуманітарні та громадські ініціативи	Координація діяльності держав, НУО, волонтерів і міжнародних партнерів на різних рівнях

Джерело: розробка автора [15, с. 174]

Кожен із цих підходів має свої переваги та обмеження, а ефективність миротворчих ініціатив міжнародних організацій залежить від того, наскільки правильно обрано модель взаємодії для конкретної ситуації.

Досвід міжнародних організацій у подоланні воєнних криз свідчить про їхню головну роль як посередників у взаємодії держав та громадянського суспільства. У світовій практиці є численні приклади дієвого посередництва:

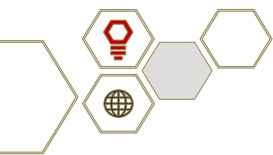

ООН і Ліга арабських держав у Сирії (2012–2014), Африканський Союз та ООН у Судані (2005), ООН та регіональні організації у Гватемалі (1996), а також міжнародні партнери у врегулюванні ядерної програми Ірану (2015). Ці приклади демонструють, як міжнародні інституції виконують функцію нейтрального посередника, координатора гуманітарних ініціатив та фасилітатора політичного діалогу, сприяючи досягненню стабільності та миру (табл. 2).

Таблиця 2

Приклади посередництва міжнародних організацій у воєнних кризах

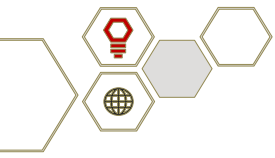
Країна / регіон	Рік	Міжнародна організація	Механізм посередництва	Результати та досягнення
Сирія	2012	ООН, Ліга арабських держав	Координація Женевського комюніке, підготовка переговорів між урядовими та опозиційними силами, залучення понад 100 держав та організацій	Створення перехідного уряду, план проведення вільних і чесних виборів, формування політичного процесу врегулювання конфлікту
Сирія (Хомс)	2014	ООН, RCSA	Проведення місцевих переговорів між державними структурами та громадами, організація припинення бойових дій, контроль за гуманітарним доступом	Досягнення припинення вогню, доставка гуманітарної допомоги, евакуація цивільного населення, встановлення моніторингу дотримання угоди
Іран (ядерна програма)	2015	ООН, ЄС, P5+1 (Китай, Франція, Росія, США, Велика Британія, Німеччина)	Посередництво в багатосторонніх переговорах, надання експертної оцінки, створення рамки для контролю виконання зобов'язань	Підписання Спільного всеосяжного плану дій, обмеження ядерної програми Ірану, зняття міжнародних санкцій, створення механізмів моніторингу та перевірки
Північна та Південна Корея	2018	ООН, регіональні партнери	Організація двосторонніх зустрічей лідерів держав, фасилітація політичного діалогу та координація робочих груп	Підписання домовленостей щодо призупинення ядерної програми КНДР, узгодження заходів для поліпшення міжкорейських відносин, створення спільних

Країна / регіон	Рік	Міжнародна організація	Механізм посередництва	Результати та досягнення
				комісій для контролю виконання домовленостей
Гватемала	1996	ООН та інші міжнародні організації	Організація послідовних переговорів між урядом та повстанцями, підтримка в розробленні політичних реформ, контроль за виконанням угоди	Підписання мирної угоди, проведення політичних реформ, зменшення соціальної нерівності, залучення громадських організацій у процес контролю за дотриманням угоди
Судан	2005	Африканський Союз, ООН	Посередництво між урядом та південними повстанцями, організація мирних переговорів, моніторинг виконання домовленостей	Підписання мирної угоди, завершення громадянської війни, встановлення механізмів контролю за виконанням домовленостей, залучення громадянського суспільства до постконфліктної стабілізації

Джерело: розробка автора на основі [9; 10; 15; 16]

На підставі наведених прикладів можна стверджувати, що міжнародні організації виконують комплексну роль у процесі подолання воєнних криз, поєднуючи дипломатичне, гуманітарне та політичне посередництво. У Сирії діяльність ООН та Ліги арабських держав була спрямована на створення рамок для політичного врегулювання, організацію переговорів між урядовими структурами та опозицією, а також контроль за гуманітарними потоками, що дало змогу уникнути ескалації конфлікту та забезпечити базові права цивільного населення. Щодо Ірану, то міжнародні організації та група P5+1 змогли побудувати механізми багатостороннього контролю за виконанням домовленостей, що гарантувало реалізацію угоди та зняття санкцій, демонструючи стратегічне поєднання дипломатії та правового регулювання. Аналогічно, приклади Гватемали, Судану та Кореї свідчать, що посередництво міжнародних організацій не обмежується лише державними інтересами, а

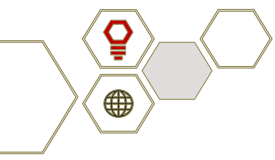
враховує залучення громадянського суспільства, моніторинг виконання домовленостей та сприяння довгостроковій стабілізації.

Діяльність міжнародних організацій у процесі врегулювання воєнних конфліктів є важливим інструментом для збереження миру та стабільності, проте вона має низку викликів, які можуть ускладнювати досягнення ефективного результату [16]. Одним із головних є відсутність юридичної обов'язковості рішень або рекомендацій міжнародних інституцій. Це означає, що угоди або домовленості, які реалізуються за посередництва міжнародних організацій, сторони можуть не виконувати або порушувати в майбутньому.

Також проблемою є те, що немає згоди сторін на участь у посередництві. Деякі держави або сторони конфлікту можуть відмовитися від співпраці з міжнародними організаціями, віддаючи перевагу власним методам вирішення протистоянь або двостороннім переговорам [16]. Складність посередництва значною мірою зростає у випадках глибоких етнічних, релігійних або політичних протиріч, що характерно для міжнародних воєнних операцій, таких як конфлікт у Сирії, Ізраїлі та Палестині або війна в Україні.

Іншим обмеженням є нерівність сил між сторонами конфлікту. Коли одна зі сторін значно сильніша за іншу, це може спричинити дисбаланс у процесі посередництва та призвести до несправедливого або нестійкого результату. Додаткову складність створюють культурні та релігійні відмінності сторін конфлікту, що утруднює взаєморозуміння та адекватне оцінювання ситуації міжнародними організаціями.

Нерідко ефективність діяльності посередників ускладнює невідповідність політичних рішень інтересам сторін конфлікту. Якщо рекомендації або домовленості міжнародних організацій суперечать політичним цілям держав або груп, це може зумовити невиконання угод і відновлення протистояння. Також важливим фактором є відсутність належної підтримки з боку міжнародної спільноти, що знижує контроль за реалізацією досягнутих домовленостей.

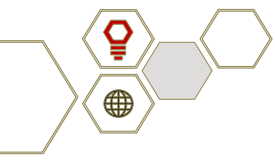

Утруднюють процес посередництва й такі чинники, як складність конфлікту, небажання сторін іти на компроміс, геополітичні інтереси великих держав, нестача ресурсів міжнародних організацій, а також порушення норм міжнародного права. Яскравим прикладом останнього є конфлікт в Україні, де військове захоплення територій РФ порушує міжнародне право, що обмежує можливості міжнародних організацій для досягнення юридично обов'язкових угод [1, с. 110].

В окремих випадках діяльність міжнародних структур може бути недостатньо ефективною, якщо конфлікт пов'язаний із національними інтересами або ідеологічними суперечностями. Наприклад, хоча міжнародні організації активно брали участь у переговорах щодо Сирії, військова операція там досі не завершена. Аналогічна ситуація спостерігається в протистоянні між Ізраїлем та Палестиною, де, попри численні міжнародні ініціативи, остаточного врегулювання досягти не вдалося. Війна в Україні демонструє, що навіть за участі міжнародних посередників і проведення багатьох раундів переговорів, вирішення конфлікту може залишатися відкритим через глибокі історичні, культурні та політичні протиріччя.

Внутрішня політика України в останні роки зазнала суттєвих трансформацій, зумовлених не лише збройною агресією Російської Федерації, а й активізацією співпраці з міжнародними організаціями, які дедалі частіше виконують посередницьку функцію у взаємодії між державними інституціями та громадянським суспільством [9, с. 16; 17]. Така функція полягає в координації зусиль, трансляції міжнародних стандартів, сприянні діалогу між різними соціальними акторами та формуванні механізмів довіри в кризових умовах.

Згідно з інституціональною теорією багаторівневого управління, міжнародні організації діють як нормативні та комунікативні посередники, гарантуючи взаємодію між державою, міжнародним співтовариством і громадянами через створення каналів комунікації, спільних платформ та

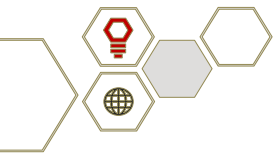
узгоджених стратегій розвитку [7, с. 177]. Указ Президента України № 56/2022 від 16 лютого 2022 року визначив основні напрями такої співпраці, передбачаючи вдосконалення законодавства у сфері безпеки, гармонізацію з нормами ЄС і НАТО та підвищення прозорості державного управління [9, с. 16].

Міжнародні організації виконують інституційне посередництво, оскільки є платформою координації політик та консультацій. Формат Ради Україна – НАТО, створений після подання заявки на вступ до альянсу, став не лише політичним інструментом, а й каналом урахування експертних і громадських ініціатив до процесів розроблення державних рішень. Це дало змогу узгодити внутрішні реформи безпеки з очікуваннями суспільства та міжнародних партнерів [9, с. 17].

Далі реалізується нормативно-концептуальне посередництво, коли міжнародні організації є трансляторами універсальних норм – прав людини, гуманітарного права, демократичного врядування – та адаптують їх до українського контексту. Через програми технічної допомоги та експертні місії ці інституції сприяють імплементації норм у внутрішнє законодавство та формуванню суспільної підтримки реформ [7, с. 178–179].

Важливою складовою є комунікаційно-координаційна функція. Організації з високим рівнем нейтральності, зокрема ООН, Міжнародний комітет Червоного Хреста, Всесвітня продовольча програма, відіграють роль фасилітаторів діалогу між владою, волонтерським рухом і міжнародними донорами. Вони забезпечують синхронізацію гуманітарних програм, підтримують інформаційні канали між владою та населенням і координують зусилля з відновлення зруйнованих територій [17].

Міжнародні правові структури – Міжнародний суд ООН і Міжнародний кримінальний суд – здійснюють правове посередництво, сприяючи зміцненню довіри суспільства до механізмів правосуддя. Розгляд справ проти Російської Федерації та відкриття Представництва МКС у Києві

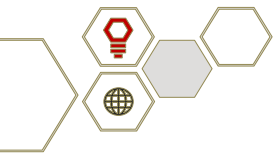

підтвердили можливість конструктивної взаємодії між державними органами, правозахисними ініціативами й міжнародними структурами у сфері документування та розслідування воєнних злочинів [18].

Міжнародні фінансові інституції – МВФ, Світовий банк, ЄБРР, ЄІБ – виконують економічно-посередницьку роль, забезпечуючи баланс між урядовими рішеннями та соціальними потребами. Їхні програми спрямовані не лише на макроекономічну стабілізацію, а й на підтримку населення через фінансування гуманітарних і відновлювальних проєктів, що підсилює довіру громадян до держави [17; 19].

Отже, міжнародні організації формують багаторівневу систему посередництва, у межах якої поєднуються політичні, правові, гуманітарні та економічні інструменти впливу. Їхня діяльність сприяє інституціоналізації діалогу між державою та суспільством, розвитку культури взаємної відповідальності та підвищенню стійкості державних інститутів у період війни. Незважаючи на наявні виклики – залежність від зовнішнього фінансування, політичні обмеження окремих структур, ризики надмірної інтернаціоналізації ухвалення рішень, посередницька функція міжнародних організацій залишається вагомим чинником підтримання соціальної стабільності й довіри в українському суспільстві.

Висновки. Проведене дослідження показало, що міжнародні організації відіграють важливу роль як посередники у взаємодії держави та громадянського суспільства під час воєнних криз. Аналіз конкретних прикладів, зокрема війни в Україні, свідчить, що діяльність таких структур, як ООН, НАТО, ЄС, МКС та міжнародних гуманітарних і фінансових організацій, забезпечує дієву координацію між державними органами та суспільними інституціями, сприяє впровадженню реформ, надає фінансову, технічну та експертну допомогу, а також зміцнює механізми громадського контролю та участі.

Дослідження підтвердило, що міжнародні організації є посередниками не лише в правовій та безпековій сфері, а й у гуманітарній, соціальній та економічній. Вони поліпшують адаптацію внутрішнього законодавства держави до міжнародних стандартів, підтримують громадські ініціативи, координують розподіл гуманітарної допомоги та гарантують прозорість і підзвітність державних рішень. Це сприяє зміцненню довіри між громадянським суспільством та державними структурами, підвищує ефективність реагування на кризові ситуації та дає змогу уникати ескалації конфліктів.

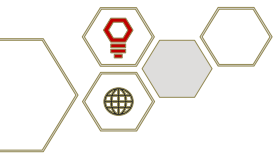
Водночас дослідження виявило низку викликів у діяльності міжнародних організацій. Складність внутрішньополітичних процесів, нерівність силових та ресурсних можливостей сторін, бюрократичні обмеження та політичні інтереси окремих держав-учасниць утруднюють реалізацію посередницьких функцій. Крім того, ефективність взаємодії значною мірою залежить від готовності держави та громадянського суспільства до партнерства та прийняття пропозицій міжнародних посередників.

Виконання завдань дослідження дало змогу визначити основні функції міжнародних організацій як посередників у кризових умовах, оцінити їхній вплив на співпрацю держави та громадянського суспільства, а також окреслити проблемні аспекти та перспективи вдосконалення цих процесів.

Подальші дослідження можуть зосередитися на розробленні методологій оцінювання ефективності міжнародного посередництва, впливу громадських ініціатив на політику держави та інтеграції світового досвіду в національні системи управління кризами.

Список використаних джерел

1. Баймуратов М., Кофман Б. Феноменологія міжнародних правових стандартів: роль, значення та управлінські можливості в умовах глобалізації.

Збірник наукових праць «ЛОГОС». Бостон, США. 22 грудня 2023. С. 108–113.

DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-22.12.2023.028>.

2. Тильчик В. В. Міжнародні організації як учасники глобального правотворення: постнаціональні підходи та виклики. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 9. С. 462–465. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-9/111>.

3. Пугач А. М., Пугач В. А. Міжнародні відносини у сфері забезпечення миру та безпеки. *Державне управління. Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 5. С. 156–160. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.5.156>.

4. Задерейко С. Ю. Роль міжнародних організацій в період збройних конфліктів. *Наукові записки. Серія: право*. 2024. № 16. С. 273–279. DOI: <https://doi.org/10.36550/2522-9230-2024-16-273-279>.

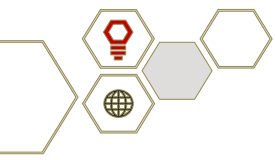
5. Латишева В. В., Бабіна В. О. Співробітництво України з міжнародними організаціями в умовах війни: проблеми, напрями та перспективи. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2023. № 15 (1). С. 149–157. DOI: <https://doi.org/10.15421/352317>.

6. Реньов Є. В. Реформування Ради Безпеки ООН: проблеми та перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 538–541. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-1/124>.

7. Йорданова О. Є. Діяльність Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй: проблеми застосування права вето. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Юридичні науки*. 2020. Т. 31 (70), № 2. С. 177–183. DOI: <https://doi.org/10.32838/2707-0581/2020.2-3/29>.

8. Кучик О. С. Питання адаптації діяльності міжнародних безпекових організацій в умовах новітніх викликів міжнародній системі безпеки. *Політичне життя*. 2022. № 1. С. 61–68. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2022.1.7>.

9. Перепелиця Г., Бритов Д. Роль НАТО в урегулюванні міжнародних конфліктів в сучасних умовах. *Вісник Київського Національного університету*

ім. Т. Г. Шевченка. *Міжнародні відносини*. 2022. Т. 55, № 1. С. 16–19.
DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2292.2022/1-55/16-19>.

10. Яценко Г. А. Управління гуманітарними кризами під час війни. *Ефективність державного управління*. 2023. № 74/75. С. 81–85. DOI: <https://doi.org/10.36930/507414>.

11. Al-Ababneh H. A., Fedorchuk Y., Tymchyshyn A., Pishchenko G., Hrytsa S. The use of big data in the detection of economic crimes in public procurements. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*. 2024. Vol. 102, № 24. P. 8860–8871. URL: <https://www.jatit.org/volumes/Vol102No24/3Vol102No24.pdf> (дата звернення: 19.08.2025).

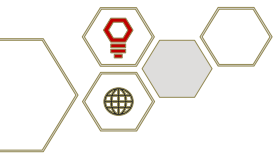
12. Zaiats N., Rega I., Boiko V., Shlieina L., Toporkova M. Ensuring gender equality and legal protection of women's rights: achievements, challenges, and prospects. *Multidisciplinary Science Journal*. 2024. Vol. 6. e2024ss0202. DOI: <https://10.31893/multiscience.2024ss0202>.

13. Лисянський П. Л. Цивільний мілітаризм РФ як загроза виникнення військових конфліктів у країнах Східної Європи. *Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 26 квіт. 2024 р.)*. НУ «ОЮА» / за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса: Фенікс, 2024. С. 780–782. URL: <https://hdl.handle.net/11300/28331> (дата звернення: 19.08.2025).

14. Лисянський П. Вплив процесів мілітаризації на розвиток сучасних політичних відносин. *Літопис Волині*. 2024. № 31. С. 140–144. DOI: <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2024.31.22>.

15. Zhomartkyzy M. The role of mediation in international conflict resolution. *Право і безпека*. 2023. Т. 90, № 3. С. 169–178. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2023.3.14>.

16. Barkai J. Negotiation and mediation communication gambits for breaking impasses and more: what do i say when i want to. Independently Published. 2022.

80 p. URL: <https://www2.hawaii.edu/~barkai/BarkaiADR Gambits-2p.pdf> (дата звернення: 19.08.2025).

17. Олійник Д. І. Багатостороння підтримка міжнародних організацій щодо зміцнення економіки України в кінетичній протидії російській агресії. *Національний інститут стратегічних досліджень*. URL: <https://niss.gov.ua/news/statti/bahatostoronnya-pidtrymka-mizhnarodnykh-orhanizatsiy-shchodo-zmitsnennya-ekonomiky> (дата звернення: 19.08.2025).

18. Нинюк І. І. Трансформація політичних еліт в Україні в контексті реформ державного управління. *Суспільство та національні інтереси*. 2024. № 7 (7). С. 716–734. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-7\(7\)-716-734](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-7(7)-716-734).

19. Доронцева Є. Між радянським минулим та європейською інтеграцією: огляд співпраці України з міжнародними організаціями та спільнотами держав. *Вокс Україна*. 2022. URL: <https://voxukraine.org/mizh-radyanskym-mynulym-ta-yevropejskoyu-integratsiyeyu-oglyad-spiivpratsi-ukrayiny-z-mizhnarodnymy-organizatsiyamy-ta-spilnotamy-derzhav> (дата звернення: 19.08.2025).